

Lívfrøðilig ráðgeving til umsiting av toski, hýsu og upsa undir Føroyum:

Tilmæli frá Havstovuni

Eilif Gaard
Havstovan

Løgtingslimir á vitjan á Havstovuni,
23. juni 2016

Lógin um vinnuligan fiskiskap

Í umsitingini av lógini skal dentur leggjast á at...

- *...varðveita tilfeingið og at troyta og gagnnýta hetta burðardygt á skilabesta hátt, lívfrøðilig og búskaparliga*
- *... tryggja besta samfelagsbúskaparliga íkastið frá fiskivinnuni, støðugar arbeiðs- og inntøkumøguleikar og móguleikar fyri vinnuligum virksemi um alt landið.*

Lívfrøðiliga ráðgevingin byggir serliga á tvey tilvísingarvirði

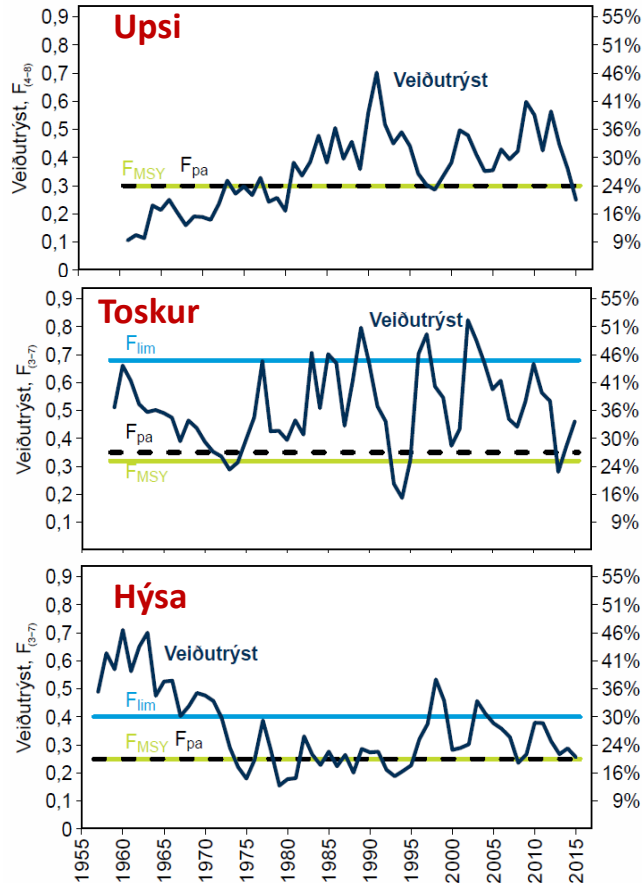
1. **Gýtingarstovnurin** skal helst ikki vera minni enn eina ávísa stødd

1. Toskur: 40.000 tons
2. Hýsa: 35.000 tons
3. Upsi: 55.000 tons

2. **Veiðitrýstið**, t.e. tann parturin av gýtingarstovninum (í tali), sum verður veiddur um árið

1. Toskur: 25% í tali ($F_{MSY} = 0,32$)
2. Hýsa: 20% í tali ($F_{MSY} = 0,25$)
3. Upsi: 24% í tali ($F_{MSY} = 0,30$)

Stýring av veiðutrýsti

- Í **kvotuskipan**, samsvarar stöddin á kvotuni við tann partin (í tali) av stovninum, sum man ynskir at veiða um árið.
- Í **dagaskipan** verður mettt, at fiskiskapurin er proportionalur við stovnsstöddina. Mettt verður, at sama dagatal við sama veiðiflota, í miðal veiðir sama part úr stovninum, sama hvussu stórir ella lítill stovnurin er (tvs. sama veiðutrýst í miðal).
- Tað **brúktu** dagatalið hevur hesi seinastu árin givið eitt **veiðutrýst** á TO, HÝ og UP, ið samsvarar toluliga væl við **langtíðarmálið**, sum er gandandi, tá stovnsstöddin er yvir eitt minstamark (tó í meira lagi fyri TO).
- Tá/um teir **óbrúktu** dagarnir gerast aktivir, fer veiðutrýstið sostatt langt upp um langtíðarmálið. Pláss er sostatt ikki fyri hesum døgnum í skipanini.

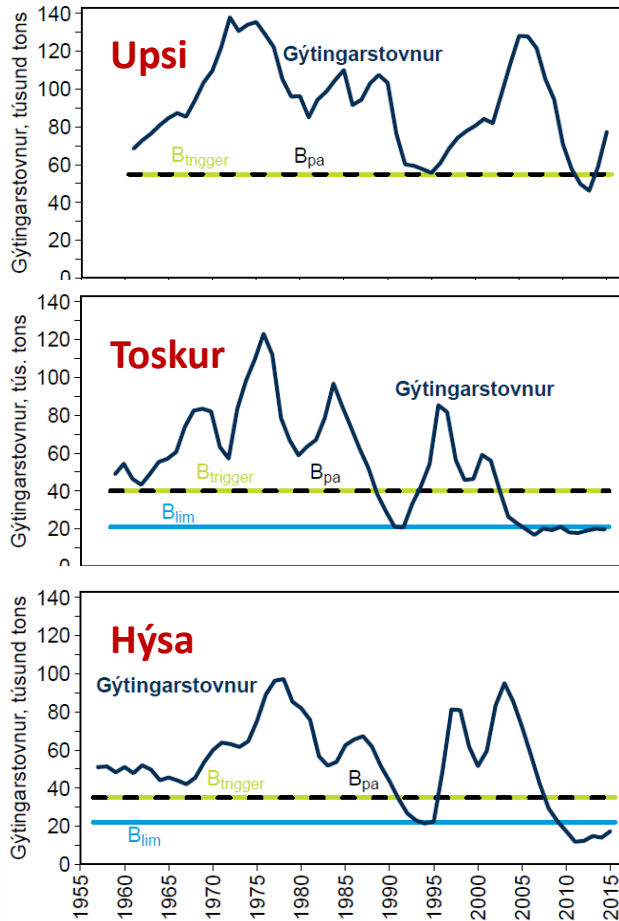
MSY-reglan

Veiðitrýst

Gýtingarstovnur (B)

Upsa-, toska- og hýsustovnarnir: Støddir og tilmæli um veiðutrýst

Stovnurin væl fyrri og í vøkstri.

Veiðutrýstið OK (tætt við langtíðarmálið, sum er 24% í tali um árið).

Tilmæli fyrri upsa: Eingin broyting í fiskidøgum

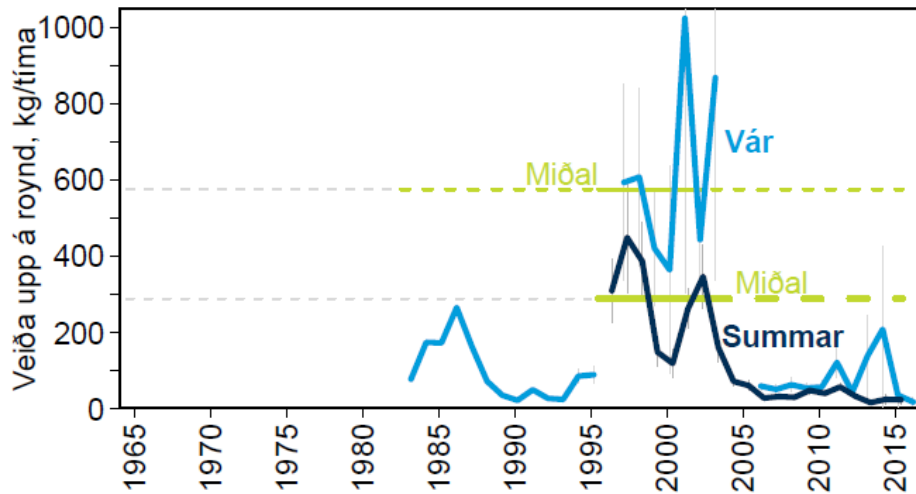
Stovnurin nógv minni enn minstamarkið. Tí eigur veiðutrýstið at minka samsvarandi, inntil stovnurin er komið upp um markið

Tilmæli fyrri TO og HÝ: 50% minking í komandi fiskiári.

So hvørt sum stovnurin veksur, kunnu samsvarandi dagar latast í aftur skipanina

Stovnurin nógv minni enn minstamarkið. Tí eigur veiðutrýstið at minka samsvarandi, inntil stovnurin er komið upp um markið

Føroyabanki

Veiða upp á roynd av toski frá yvirlitstrokingunum, ávikavist á vári og sumri.

- Mælt verður til, at Bankin er friðaður fyri allari vinnuligari veiðu, inntil yvirlitstrokingarnar vísa, at toskastovnurin er komin upp á miðalstøddina fyri tíðarskeiðið 1996-2002

Aðrir möguleikar at minka um veiðutrýstið á tosk og hýsu

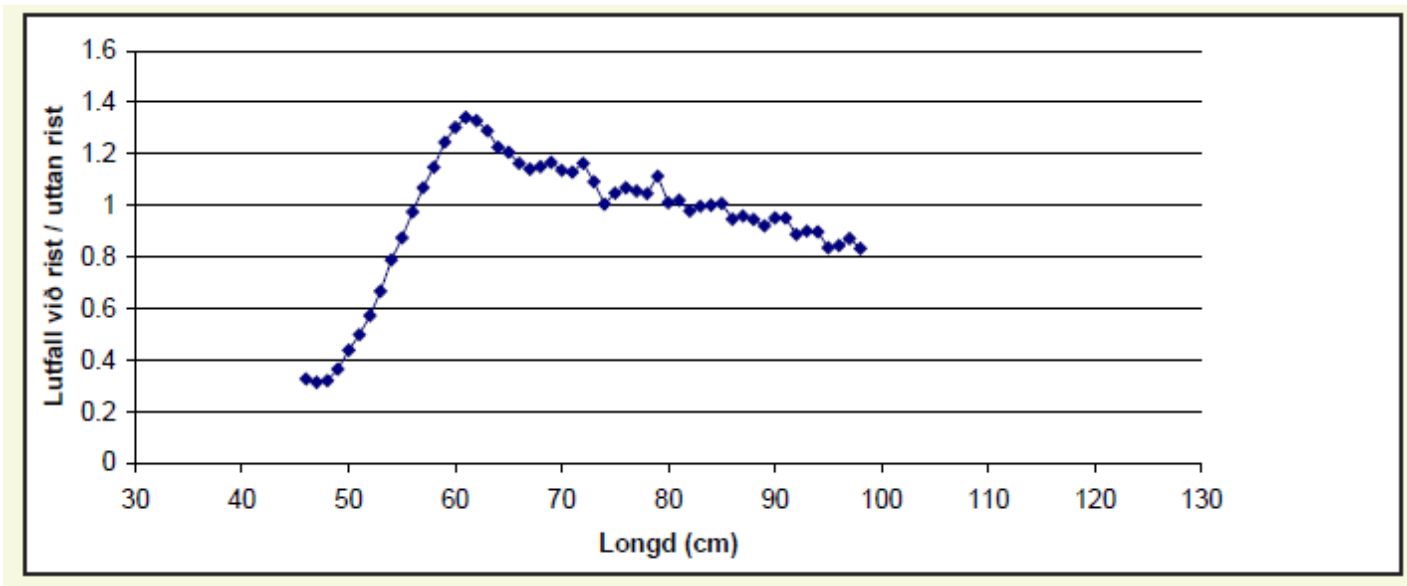
- Fyri at lætta um trýstið á tær innaru leiðirnar, verður mælt til at húkaveiðan kemur at troyta tær ytru leiðirnar meira
  - Tann vánaliga støðan á grunnum leiðum tykist ikki at vera galdandi fyri tær djúpu leiðirnar. At fáa húkaroyndina longur út, hevði lætt um trýstið á innaru leiðirnar.
    - Tað er veiðutrýstið, ið hevur týdning! Tiltøk, ið geva sama úrslit sum 50%-niðurskurðurin í fiskidøgum, kunnu sjálvsagt kombinerast við fiskidøgum.

Tiltøk fyri at verja smáan fisk

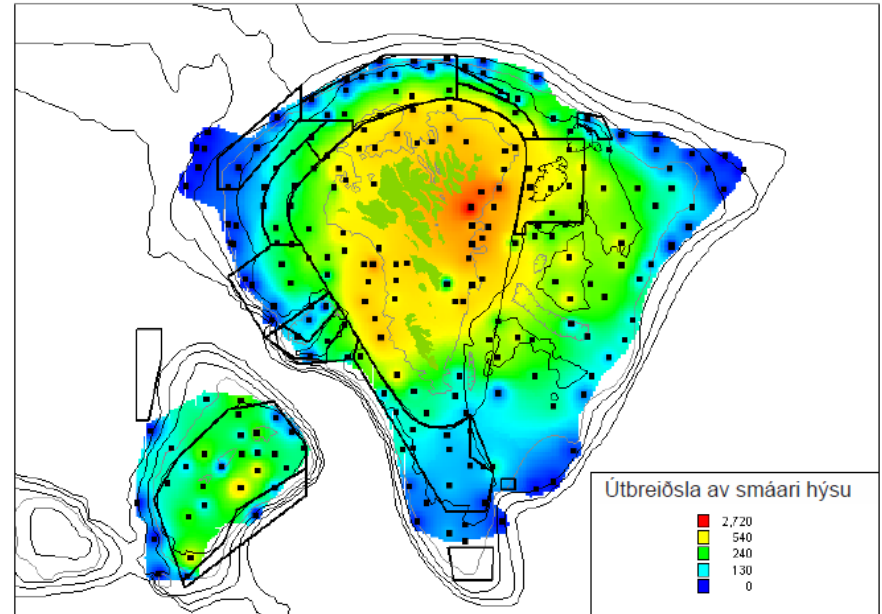
- **Upsi:** Fáa viðgerð í lag um, hvussu átakið við rist í upsatrolu kann setast í verk.

Hevði eisini havt jaliga ávirkan á yvirlivilsi av smáari hýsu

Tiltøk fyri at verja smáan fisk

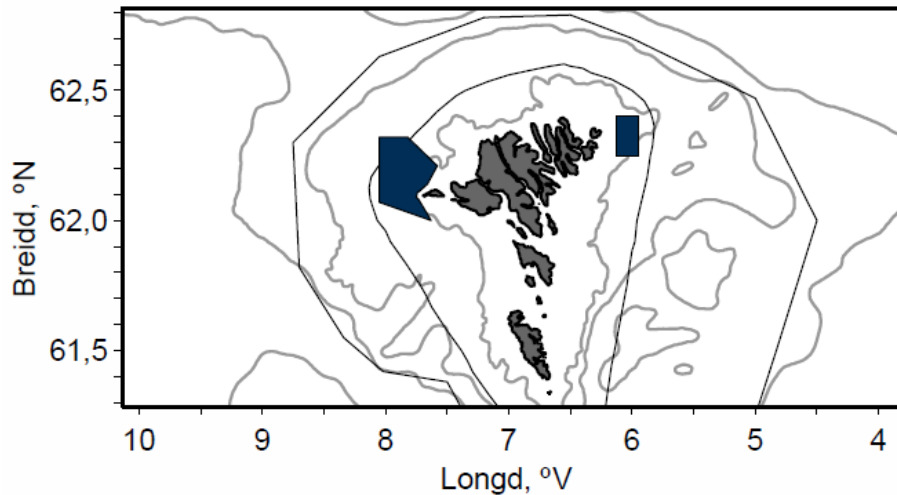
- **Hýsa:** Fyri at verja teir ynsktu árgangirnar av hýsu, mælir Havstovan til at friða eina leið eystanfyri alt árið

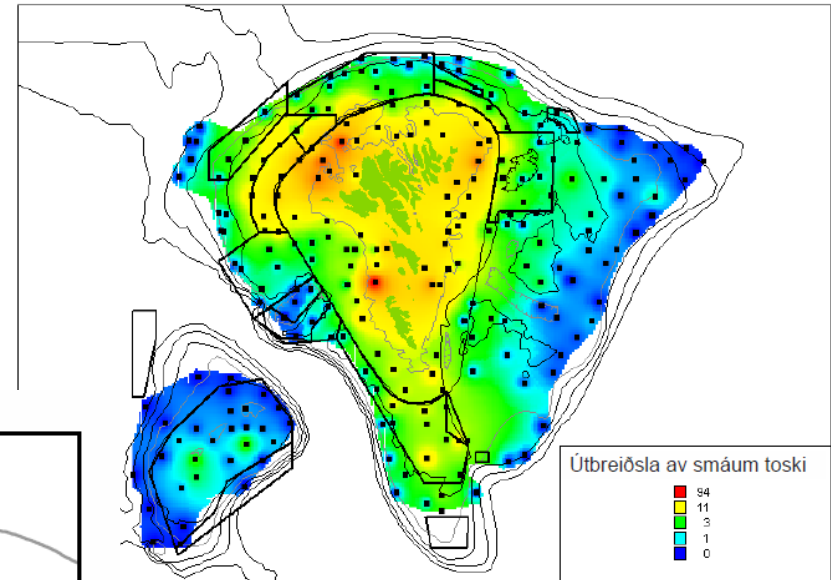
Útbreiðsla av hýsu <40 cm

Tiltøk fyri at verja smáan fisk

- **Toskur:** Fyri at verja teir ynsktu árgangirnar av toski, mælir Havstovan til at halda fram við at friða ungfiskaleiðirnar á myndini

Ungfiskaleiðir, sum áður hava verið friðaðar

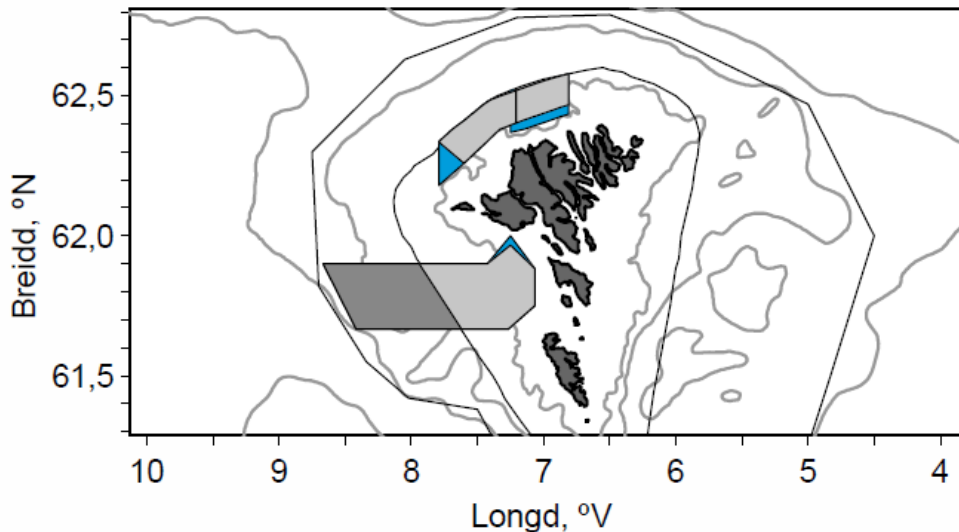

Útbreiðsla av toski <50 cm

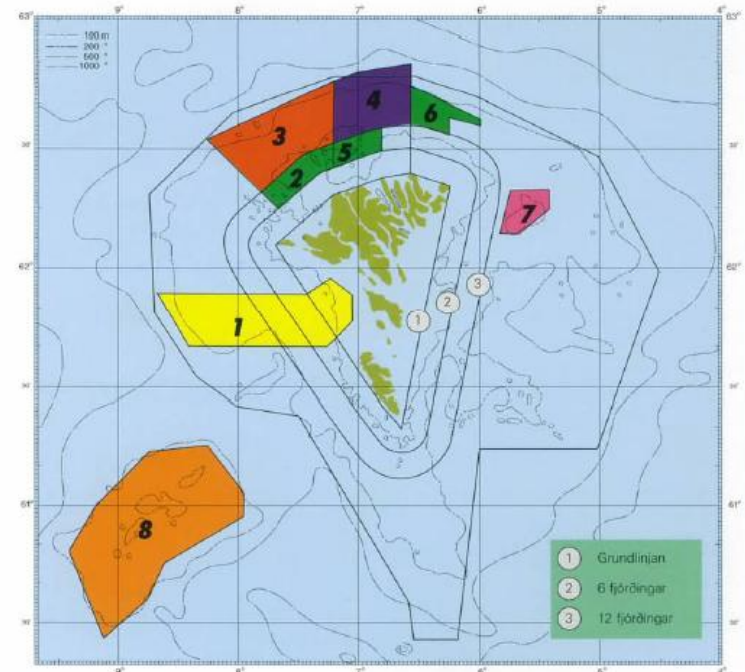
Gýtingarfriðingar, toskur

- Tilmæli:**

Friða tær leiðirnar fyrri øllum reiðskapum, har mest er av gýtandi toski og opna hini

Tilmæli: Friða tey ljósagráu og bláu økini fyrri allan reiðskap, 15. februar - 15. apríl.
Myrkagrátt: trol

Øki	Tíðarskeið, ið er friðað	Viðmerkingar	Skipað við kunngerð Galdandi síðani
1	15. februar - 31. mars	Undantikið snellu og garnaveiðu eftir havtasku	1998
2	15. februar - 15. apríl	Línufør yvir 80 tons. Undantikið størri før enn 80 tons uttan egningarmaskinu	1998
3	1. februar - 1. apríl	Undantikið snellu og garnaveiðu eftir havtasku	1998
4	15. januar - 15. mai	Trolveiða ikki loyvd	1998
5	15. februar - 15. apríl	Undantikið veiðu við snellu, snøri og tráðu	1998
6	15. februar - 15. apríl	Øll veiða	1998
7	15. januar - 1. apríl	Línuveiða undantikin	1998
8	1. mars - 1. mai	Øll veiða	1998

Umsitingarætlan

- Ein yvirskipað ætlun hjá myndugleikum, ið ásetir, hvussu stovnarir skulu umsitast:
- Dømi
  - Hvussu stórt skal veiðutrýstið vera?
  - Hvussu nógv kunnu fiskidagar ella kvotur í mesta lagi broytast frá ári til annað?
  - Hvussu skal gerast, tá stovnarir eru serliga illa fyri?
  - o.a.

At hugsa um...

- Hvat fiskidøgum viðvíkur, er eingin verðulig avmarking í fiskiskapi á føroyska landgrunninum.
- Øll londini rundanum okkum hava minkað um veiðutrýstið hesi seinastu árinum. Úrslitið er, at stovnarnir eru vaksnir. Føroyar eru undantak.
- Toska- og hýsustovnarnir í okkara grannalondum eru sum heild væl fyri, meðan okkara eru søguliga lágir, og hava verið tað leingi. Fiskiskapur er sjálvandi hereftir.
- Smáir gýtingarstovnar *kunnu* geva góða tilgongd, men sannlíkindini eru nógv smærri, enn um stovnarnir eru størri. Tí verður mælt til at gera alt sum gerast kann, fyri at fáa gýtingarstovnarnar upp um eitt minstamark.